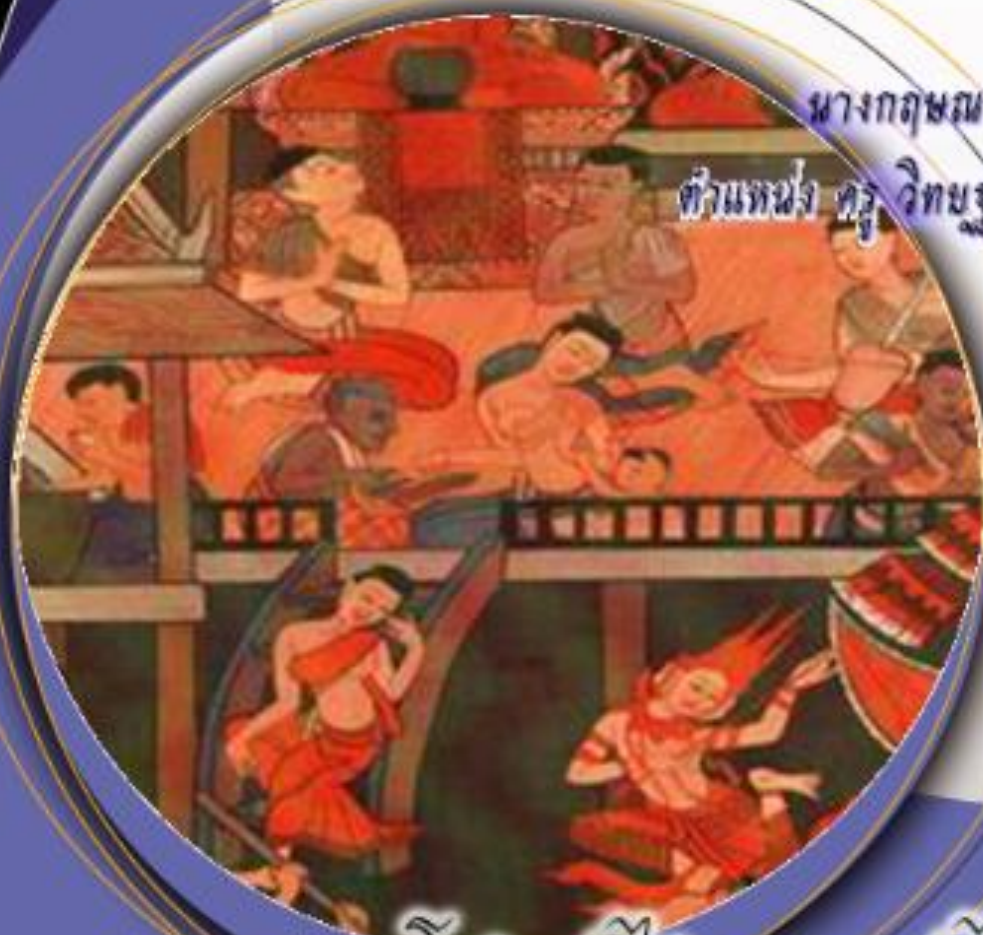

ชุดการสอน เรื่องประวัติและความสำคัญ
ของพระพุทธศาสนา
ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 เรื่องด้านการเมืองการปกครอง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

นางกฤษณาวรรณ กวีวุฒิพันธุ์
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

บัตรคำสั่ง ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง ด้านการเมืองการปกครอง

สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

1. อ่านคำแนะนำในการทำบทเรียนให้เข้าใจดีก่อน
2. ทำแบบทดสอบศูนย์การเรียนรู้ที่ 1
3. ศึกษาบทเรียนเรื่อง “ด้านการเมืองการปกครอง”
4. ตอบคำถามบทเรียนในกระดาษคำตอบ
5. เมื่อจบบทเรียนแล้ว ตอบคำถามแบบฝึกหัด
6. ตรวจคำตอบ

คำแนะนำในการทำบทเรียน

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ จำนวน 5 ข้อ เพื่อประเมินความรู้ก่อน
2. ให้นักเรียนอ่านและสังเกตคำถามที่ละข้อตามลำดับอย่างถี่ถ้วน แล้วตอบคำถามของแต่ละข้อลงในกระดาษคำตอบ **อย่าทำข้ามข้อ**
3. นักเรียนจะทราบได้ทันทีว่าคำตอบถูกหรือผิด โดยมีคำตอบไว้หน้าต่อไป
4. การทำบทเรียน นักเรียน อ่านหน่วยที่ 1 แล้วตอบคำถามหน่วยที่ 1 จากนั้นตรวจคำตอบหน่วยที่ 1 และอ่านหน่วยที่ 2 แล้วตอบคำถามหน่วยที่ 2 จากนั้นตรวจคำตอบหน่วยที่ 2 ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ ไปที่ละหน่วยจนจบ
5. นักเรียนไม่ควรเปิดดูคำตอบก่อน เพราะจะทำให้นักเรียนไม่ได้ความรู้ความเข้าใจ ถ้านักเรียนตอบถูกให้เรียนบทเรียนข้อต่อไปได้ แต่ถ้าตอบผิด ให้นักเรียนพยายามทำความเข้าใจในบทเรียนข้อนั้นใหม่ เมื่อเข้าใจดีแล้วจึงเริ่มเรียนข้อต่อไปได้
6. การที่นักเรียนตอบข้อใดผิดมิได้แสดงว่านักเรียนไม่เก่ง แต่นักเรียนไม่เข้าใจบทเรียนในตอนนั้น จึงต้องย้อนกลับไปทำความเข้าใจใหม่
7. โปรดอย่าผ่านข้อใดข้อหนึ่งไปโดยที่ยังไม่เข้าใจ หรือหาคำตอบไม่ถูกต้อง เพราะจะทำให้นักเรียนไม่เข้าใจและทำข้อต่อไปไม่ได้

พึ่งตนเอง
ก่อนนะ

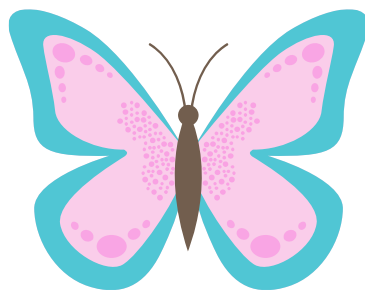

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถรู้และเข้าใจการแบ่งแคว้นต่างๆ ในสมัยก่อนพุทธกาล
2. นักเรียนสามารถรู้และเข้าใจการปกครองของแคว้นต่างๆ ในสมัยพุทธกาล

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายลักษณะของแคว้นต่างๆ ในสมัยก่อนพุทธกาล
2. เปรียบเทียบลักษณะการปกครองในสมัยก่อนพุทธกาลได้

แบบทดสอบประจำศูนย์**ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการเมืองการปกครอง**

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องอักษร 1,2,3 หรือ 4 ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว ในแบบฝึกปฏิบัติ

1. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงสันนิษฐานว่าเริ่มแรกชนกลุ่มใดอพยพมาตั้งถิ่นฐานในชมพูทวีป
 1. มลิกะ
 2. อริยกะ
 3. จงกั๋ว
 4. เมารี
2. กรุงกบิลพัสดุ์อยู่ในแคว้นใดของมณฑลชมพูทวีป
 1. แคว้นโกศล
 2. แคว้นมคธ
 3. แคว้นสากะ
 4. แคว้นโกลิยะ
3. การปกครองแบบสามัคคีธรรมในการบริหารประเทศจะประสบผลสำเร็จต้องใช้หลักธรรมใด
 1. สาราณียธรรม
 2. อปริหานิยธรรม
 3. อหิงสา
 4. ทศพิธราชธรรม
4. การปกครองแบบไหนที่พระมหากษัตริย์ทรงมีสิทธิ์ขาดแต่เพียงพระองค์เดียว
 1. ประชาธิปไตย
 2. สามัคคีธรรม
 3. ราชาธิปไตย
 4. รัฐสภา
5. ในรัฐสภาของสภายุโรปทุกคนมีสิทธิ์เข้าเป็นสมาชิกแต่ต้องมีอายุเท่าไร
 1. 17 ปีบริบูรณ์
 2. 18 ปีบริบูรณ์
 3. 19 ปีบริบูรณ์
 4. 20 ปีขึ้นไป

แบบฝึกปฏิบัติ

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ด้านการเมืองการปกครอง

ชื่อ.....

กลุ่ม.....ชั้น.....

ข้อ	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				
5				

บัตรเนื้อหา ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง “ด้านการเมืองการปกครอง”

หน่วยที่ 1

เรื่อง “ด้านการเมืองการปกครอง”

อินเดียในสมัยพุทธกาลมีแคว้นต่าง ๆ หลายสิบแคว้น แต่ละแคว้นเรียกว่า “ชนบท” เฉพาะแคว้นที่มีอาณาเขตกว้างขวางเรียกว่า “มหาชนบท” ชนบทเหล่านี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนกลางเรียกว่า มัชฌิมชนบท หรือ มัชฌิมประเทศ ส่วนที่เป็นหัวเมืองชั้นนอกเรียกว่า ปัจฉันทชนบท เหตุที่แบ่งเรียกอย่างนี้ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงสันนิษฐานว่า เริ่มแรกที่พวกอริยกะอพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในชมพูทวีป คงจะเรียกชนบทที่ตนเข้าไปอาศัยอยู่และเป็นใจกลางแห่งการปกครองว่า มัชฌิมชนบท เรียกชนบทที่พวกมีลักษณะตั้งอยู่นอกเขตของตนว่า ปัจฉันทชนบท เป็นธรรมดาว่า หมู่ชนที่เจริญแล้วมักคิดว่าอาณาเขตที่ตนอาศัยอยู่เป็น “ศูนย์กลาง” ของโลก เช่นเดียวกับการที่ชาวจีนเรียกประเทศของเขาว่า จงกั๋ว (Chung kua) ซึ่งแปลว่า ประเทศศูนย์กลาง

คำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 1
สมัยพุทธกาลแบ่งการปกครอง
ออกเป็นกี่ส่วน มีอะไรบ้าง

เฉลยคำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 1
ตอบ 2 ส่วน คือ มัชฌิมชนบท
 และ ปัจจันตชนบท

เก่งมากโยม

หน่วยที่ 2

แคว้นต่างๆ

มัชฌิมชนบทแคว้นต่างๆ ที่ประกอบเป็น

มัชฌิมชนบท ประกอบด้วยมหาชนบทหรือแคว้นใหญ่ๆ (ตามที่ระบุไว้ในติกนิบาตร อังคุตตรนิกาย พระไตรปิฎกเล่มที่ 20) มีอยู่ 16 แคว้น ดังนี้

1. แคว้นอังคะ	2. แคว้นมคธ
3. แคว้นกาสี	4. แคว้นโกศล
5. แคว้นวัชชี	6. แคว้นมัลละ
7. แคว้นเจติ	8. แคว้นวังสะ
9. แคว้นกुरु	10. แคว้นปัญจาละ
11. แคว้นมัจฉะ	12. แคว้นสุรเสนะ
13. แคว้นอัสดกะ	14. แคว้นอวันตี
15. แคว้นคันธาระ	16. แคว้นกัมโปชะ

แคว้นเล็กแคว้นน้อยอีก 5 แคว้น ดังนี้

1. แคว้นสักกะ	2. แคว้นโกลิยะ
3. แคว้นภักคะ	4. แคว้นวิเทหะ
5. แคว้นอังคุตตราปะ	

คำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 2

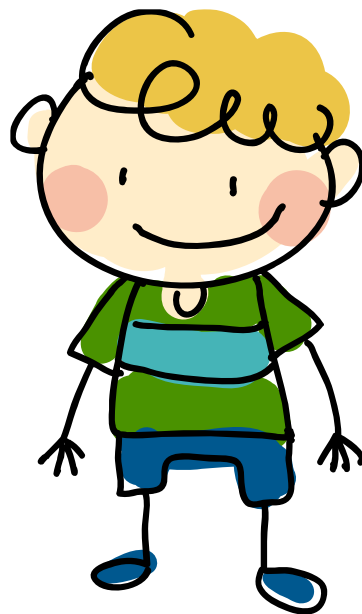
มัชฌิมชนบท ประกอบด้วยมหาชนบท กี่แคว้น

เฉลยคำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 2

ตอบ มัชฌิมชนบทประกอบด้วย

มหาชนบท ทั้งหมด 16 แคว้น

เยี่ยมมาก

หน่วยที่ 3

ราชาธิปไตย

รูปแบบการปกครอง ของแคว้นต่างๆ แบ่งออกเป็น 2 ระบอบ ดังนี้

1. ราชาธิปไตย

ราชาธิปไตย หรือสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมีอำนาจสิทธิขาดในการปกครอง มีรัชทายาทสืบสันตติวงศ์ แคว้นใหญ่ๆ ส่วนมากจะปกครองด้วยระบอบนี้ เช่น แคว้นมอญมีพระเจ้าฟ้างุ้มสรปกครอง (ในตอนต้นพุทธกาล) และพระเจ้าอชาตศัตรูปกครอง (ในตอนปลายพุทธกาล) แคว้นโกศลมีพระเจ้าปเสนทิโกศลปกครอง แคว้นอวันตีมีพระเจ้าจันทรปัชโชตปกครอง เป็นต้น

คำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 3
การปกครองระบอบราชาธิปไตย
เป็นอย่างไร

เฉลยคำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 3

ตอบ พระมหากษัตริย์เป็นประมุขมีอำนาจสิทธิ
ขาดในการปกครอง

ไชโย/ตอบถูก

หน่วยที่ 4

สามัคคีธรรม

2. สามัคคีธรรม หรือประชาธิปไตยระดับหนึ่ง การปกครองระบอบนี้ไม่มีพระมหากษัตริย์ ที่ใช้อำนาจสิทธิ์ขาดแต่ผู้เดียวและไม่มีการสืบสันตติวงศ์โดยตั้งรัชทายาทสืบทอด ดังเช่น ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช การบริหารประเทศจะกระทำโดยรัฐสภา ซึ่งเรียกกันในสมัยนั้นว่า “สัณฐาคาร” มีประมุขรัฐสภาดำรงตำแหน่งตามระยะเวลาที่กำหนด (เช่น พระเจ้าสุทโธทนะเป็นประมุขรัฐสภาศากยะ)

คำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 4
การบริหารประเทศกระทำโดยรัฐสภา
เรียกอีกอย่าง หนึ่งว่าอะไร

เฉลยคำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 4

ตอบ การบริหารประเทศกระทำโดยรัฐสภา
เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “สัณฐาคาร”

เก่งมากเลย
ที่ตอบถูก

หน่วยที่ 5

รัฐศาสำคคีธรรม

รัฐศำคคยะ เจ้ำศำคคยะซึ่งมีอำย 20 ปีขึ้นไป ทุกคนมีสิทธิได้เป็นสมำชิกของสภำนี้และก่อนจะเข้าเป็นสมำชิกจะต้องกล่ำคำปฏิจำณว่ำ

1. ข้ำพเจ้ำจะอุทิสร่งก่ำยจิตใจ และทรพย์สมบัติของข้ำพเจ้ำ เพื่อรักษำไว้ซึ่งผลประโยชน์ของศำคคยวงศ์
2. ข้ำพเจ้ำจะไม่ขำดการประชุม
3. ข้ำพเจ้ำจะต้องแสดงควำมคิดเห็นโดยเปิดเผย เมื่อเห็นว่ำศำคคยะผู้ใดประพฤติผิดหน้ำที่เป็นการทำล่ำยประโยชน์ของศำคคยวงศ์ ข้ำพเจ้ำจะแจ้งเรื่องนั้นให้สภำทรำบโดยไม่มีปิดบัง
4. ข้ำพเจ้ำจะไม่โกรธตอบเมื่อถูกกล่ำห่ำว่ำกระทำผิดใด ๆ และข้ำพเจ้ำจะยอมสรำภำพผิดในเมื่อกระทำผิดต่อบทบัญญัติของศำคคยวงศ์

คำถำมทำยเรื่องหน่วยที่ 5

เจ้ำศำคคยะที่มีอำย 20 ปีขึ้นไป ทุกคนมีสิทธิได้เป็นสมำชิกของสภำ แต่ก่อนที่จะเข้าเป็นสมำชิกต้องปฏิบัติอย่ำงไรก่อน

เฉลยคำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 5

ตอบ เจ้าศากยะที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ทุกคนมีสิทธิ์
ได้เป็น สมาชิกของสภา แต่ก่อนที่จะเข้าเป็นสมาชิก
ต้องปฏิบัติกล่าวคำปฏิญาณตน

ตอบถูกเลย
ข้าว

หน่วยที่ 6

การปกครองระบอบสามัคคีธรรม อปรีหานิยธรรม

การปกครองระบอบนี้จะนำไปด้วยดี จะต้องยึดถือหลัก 7 ประการ เรียกว่า “อปรีหานิยธรรม” ได้แก่

1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
2. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม
3. ไม่บัญญัติสิ่งใหม่อันขัดต่อหลักการเดิม ไม่ล้มล้างข้อบัญญัติเก่าที่ยังใช้ได้อยู่
4. เคารพนับถือและเชื่อฟังผู้ใหญ่
5. ปกป้องกุลสตรีมิให้ถูกข่มเหงหรือฉุดคร่าขึ้นใจ(สนับสนุนสิทธิเสรีภาพ

ของสตรี)

6. เคารพบูชาปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ ตลอดถึงอนุสาวรีย์ต่างๆ
7. จัดารักษา คุ่มครอง ป้องกันภัยอันชอบธรรมแก่สมณชีพราหมณ์ผู้เป็น

หลักทางใจของประชาชนทั้งหลาย

คำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 6

การปกครองระบอบสามัคคีธรรมถ้าจะนำไปด้วยดี
จะต้องยึดหลัก 7 ประการ หรือเรียกว่าอะไร

เฉลยคำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 6

ตอบ การปกครองระบบสามัคคีธรรมถ้าจะเป็น
ไปด้วยดี จะต้องยึดหลัก 7 ประการ เรียกว่าหลัก
อภิธานิยธรรม

ตอบถูกต้องครับ
ไม่ยากเลยครับ

แบบฝึกหัด ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1

นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ลงในกระดาษคำตอบที่ 1

1. การปกครองแบบสามัคคีธรรมในการบริหารประเทศที่ประสบความสำเร็จนั้น ใช้หลักการ “อภิธานิธรรม” เข้ามาเกี่ยวข้อง “อภิธานิธรรม” นั้นมีอะไรบ้าง
2. กรุงส่วตืออยู่ในแคว้นใดของมณฑลประเทศ

ตอบให้ได้นะ
ไม่ยากเลยครับ

เฉลยแบบฝึกหัด ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1

1. อปรีหานิยธรรม ประกอบด้วย
 1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
 2. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม
 3. ไม่บัญญัติสิ่งใหม่อันขัดต่อหลักการเดิม ไม่ล้มล้างข้อบัญญัติเก่าที่ยังใช้ได้
 4. เคารพนับถือและเชื่อฟังผู้ใหญ่
 5. ปกป้องกุลสตรีมิให้ถูกข่มเหงหรือดูคร่ำขึ้นใจ(สนับสนุนสิทธิเสรีภาพของสตรี)
 6. เคารพบูชาปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ ตลอดถึงอนุสาวรีย์ต่าง ๆ
 7. จัดารักษา คุ่มครอง ป้องกันภัยอันชอบธรรมแก่สมณชีพราหมณ์ผู้เป็นหลักทางใจของประชาชนทั้งหลาย
2. กรุงสาววัดถืออยู่ในแคว้นโกศล

ใบเฉลยแบบทดสอบประจำศูนย์
เรื่อง ด้านการเมืองการปกครอง

ข้อ	1	2	3	4
1		X		
2			X	
3		X		
4			X	
5				X

ตอบถูกไหมคะ

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540) . **เอกสารการอบรมครูวิทยาศาสตร์ระดับ**

มัธยมศึกษาตอนต้น โครงการขยายโอกาสขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2540.

(เอกสารอัดสำเนา).

ครรชิต กษมาภรณ์. (2542). **เอกสารความรู้เรื่องการเตรียมการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์**

ชีวิตโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. ฝ่ายวิจัยและประเมินผลการศึกษา สำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี.

จันทร์จิรา จุมพลหล้า และคณะ. (2549). **พุทธประวัติ ตามรอยบาทพระศาสดา ณ แดนพุทธภูมิ.**

กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2548). **สื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา.** มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช: นนทบุรี.

_____. (2546). **เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา.**

พิมพ์ครั้งที่ 26. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชูเกียรติ โภธินันท์. (2539). **“นวัตกรรมการเรียนการสอน” คู่มือการอบรมเชิง**

ปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ. ในวาระครบรอบ 90 ปี โรงเรียนนครสวรรค์.

(อัดสำเนา)

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงศ์. (2545). **คู่มือการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.**

กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2527). **หลักหารสร้างแบบทดสอบความถนัดทางการเรียน.**

กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

วิทย์ วิศทเวทย์และเสถียรพงษ์ วรณปก. (2558). **หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระ**

การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

_____. (2558). **หนังสือคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้**

พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ศิริพร อยู่ประเสริฐ. (2545). **กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3.**

กรุงเทพมหานคร: ประสานมิตร.

สันต์ ศูนย์กลาง. (2544). **ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ นวัตกรรมนำครูสู่อาจารย์ 3 ได้ผลดี.**

กรุงเทพมหานคร: วรานนท์ เอนเตอร์ไพรส์.